

H. BAHADIR TÜRK • AKP-101

H. BAHADIR TÜRK 1979'da Adana'da doğdu. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nde lisans, ODTÜ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi Anabilim Dalı'nda doktora öğrenimi gördü. *Birikim*, *Toplum ve Bilim*, *Turkish Studies*, *Journal of Political Ideologies*, *New Perspectives on Turkey* ve *Middle Eastern Studies* başta olmak üzere çeşitli dergi ve derlemelerde yayımlanmış yazıları bulunmaktadır. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde öğretim üyesidir. İletişim'den yayımlanmış kitapları: *Şirket ve Parti - Genç Parti* ve "Yeni Siyaset" (2008), *Çoban ve Kral - Siyasetnamelerde İdeal Yönetici İmgesi* (2012), *Hayali Kahramanlar Hakiki Erkekler* (2013), *Muktedir* (2014), *AKP-101* (2024).

İletişim Yayınları 3380 • Bugünün Kitapları 288

ISBN-13: 978-975-05-3602-1

© 2024 İletişim Yayıncılık A.Ş. / I. BASIM

I. Baskı 2024, İstanbul

EDİTÖR Tanıl Bora

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Hüseyin Türk

UYGULAMA Hüsnu Abbas

DÜZELTİ Yağmur Yıldırım

DİZİN Berkay Üzüm

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

H. BAHADIR TÜRK
AKP-101

Rüya'ya...

İÇİNDEKİLER

Sahne:
Ahir Zamanlar İçin Geri Sayım 9

Aktörler:
AKP ve Diğerleri 61

TEŞEKKÜR 169

KAYNAKÇA 171

DİZİN 181

Sahne: Ahir Zamanlar İçin Geri Sayım

23.

AKP Türkiye'si'nin hikâyesi, aslında Adalet ve Kalkınma Partisi [AKP] kurulmadan önce başladı. 1989'u 1990'a bağlayan gece yeni bir yıla girmek için ondan geriye doğru saymaya başlayanlar sadece yeni bir seneye değil, Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle başlayacak yepyeni bir döneme girdiler. Bu dönem, 1989'da çökmeye başlayan Berlin Duvarı'nın enkazı içinden yeni bir Avrupa'nın ve 1991'de dağılan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin [SSCB] parçaları üzerinden yeni bir dünyanın yükselişine tanıklık etti. Kimilerine göre bu manzara, liberal demokrasinin mutlak zaferine işaret ediyor ve tarihin sonu anlamına geliyordu.¹ AKP'nin öznel tarihinin başlangıcı işte bu sonda gizliydi.

22.

AKP'yi ve AKP Türkiye'si'ni mümkün kılan tarihsel dinamikler için 1990'lı yıllar bir dönüm noktası oldu. Tıpkı 12 Eylül

1 Bkz. Francis Fukumaya, "The End of History?", *The National Interest*, no. 16, 1989, s. 3-18.

öncesi Türkiye'sinin karanlığına sıkça vurgu yaparak kendi iktidarının ışıltısını vurgulamak isteyen Anavatan Partisi [ANAP] gibi AKP de sıkça 1990'lı yılların karanlığına atıfta bulundu. AKP amblemindeki ampül biraz da 1990'ların karanlığının artık geride kalacağına işaret eden bir müjde olarak düşünülmüştü. AKP kendi iktidarı boyunca ANAP'ın 12 Eylül öncesiyle kurduğu ilişkinin bir benzerini 1990'lı yıllar Türkiye'siyle kurdu. Hem ondan beslendi hem ona kahretti. Hem bizatihi onun bir mirasıydı hem o mirası tasfiye etmek iddiasından hiç vazgeçmedi. Örneğin, AKP'nin Nisan 2017 referandumunun ardından 2018 itibariyle hayata geçirdiği cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin temel iddiası aslında '90'lara atfedilen yönetimde istikrar sorununa deva olmaktı.

21.

AKP'nin gözünde 1990'lı yıllar yoksullukla, yolsuzlukla, yasa-saklarla ve bir “yapamama” haliyle tanımlanıyordu. AKP'nin içinden çıktığı Milli Görüş Hareketi'nin '90'lardaki yükselişi 28 Şubat süreciyle birlikte akim kalmış, ne Refah Partisi [RP] ne Fazilet Partisi [FP] yapmak istediklerini tam olarak yapabilmişti. Yapılması gereken çok şey vardı ama yapacak güçlü bir irade yoktu. AKP'nin tüm siyasal ufkunu belirleyen şey 1990'lı yılların siyaset sahnesinin ona öğrettiği bu ders oldu. İktidar, yapabilme gücüne sahip olmaktı ve bu gücü elde etmek ve elde tutmak için yapılması gereken ne varsa o yapılmalıydı. Bu açıdan AKP'nin kuruluş aşamasında kendisi için düşündüğü isimler arasında öne çıkan ismin Yeniden Atılım Partisi olması anlamlıdır. Yeniden Atılım Partisi: “YAP”.²

2 “MTTB Muhafazakâr Camianın Şemsiyesidir”, <https://www.youtube.com/watch?v=sVxhInx7hdw>, 23 Haziran 2023. İsmail Kahraman, Erol Olçok'un önerisiyle gündeme gelen bu isme muhalefet ettiğini ve Adalet ve Kalkınma Partisi ismini önerdiğini söyler. Kahraman, 1990'larda Erbakan'a da bu ismi